

L'ACCIÓ SOCIAL COM A EXPERIÈNCIA ESPIRITUAL

JOSEP M. GARCIA PICOLA

Moltes vegades sentim que persones no cristianes comenten que els cristians tenim un do especial per a l'acció social, en definitiva, per ajudar els altres. Xavier Nart o Pilar Rahola són exemples actuals d'aquesta tendència.

En canvi, els qui vivim immersos en el camp social, ens adonem que no es tracta tant que l'espiritualitat cristiana doni qualitat i calidesa a l'**acció social, sinó que l'acció social sigui en si mateixa experiència espiritual autèntica**. El tracte i la relació amb els germans necessitats és un dels llocs privilegiats en l'experiència cristiana per a l'encontre amb l'Alteritat i el Misteri.

En primer lloc, sentim que hem estat posats en el servei als germans, als altres. No parlem d'"usuaris", sinó de persones que comparteixen el nostre camí de vida, que són germans nostres. Aquesta vivència de l'**experiència social com a do gratuït** és central per configurar una manera d'entendre la vida i el món. Essent conscients des d'un primer moment dels dons gratuïts

familiars, personals, materials i/o vocacionals que hem rebut en la nostra pròpia vida, immediatament començarem a ser professionals empàtics i propers.

El creixement personal en una **humilitat profunda** i real també afaïçona el nostre caràcter i la nostra experiència espiritual. Existeix la tendència a considerar que els qui es dediquen a l'acció social són persones "excepcionals", "bones", "exemplars". No voldria negar que realment ho fóssin, però sí que voldria matisar una mica aquesta afirmació tan simplificadora.

Fóra bo, imprescindible, gairebé diria, que els qui ens dediquem a aquestes tasques socials féssim constant autoanàlisi sobre el que cerquem psicològicament en la nostra feina. L'ésser humà és un pou de desigs i convé observar-los i tenir-los presents, no per negar-los, sinó per ser-ne conscients i interpretar els nostres actes conseqüentment. Amb això vull dir que en l'acció social hi ha persones que hi dipositem una esperança humana o espiritual

i no som tan diferents a d'altres persones que es poden dedicar a altres sectors de la producció social. Cal ser-ne conscients i, com a conseqüència, veure'ns en humilitat, no com a éssers exemplars, sinó com a persones normals i corrents que tenim la sort de poder viure aquest tipus d'experiència i d'haver rebut aquest tipus de do. L'única forma de realitzar l'acció social és en humilitat plena.

Podem continuar fent variacions del mateix tema i parlar de descentrament en relació als interessos i als processos mentals que s'han de tenir en compte. Les paraules de St. Pau respecte a que nosaltres minvem i és el Crist qui creix en nosaltres han de ser una referència constant en el treball social, en opinió meua. En l'experiència espiritual social ens fixem en l'altre com a centre, en els seus objectius, en la seva llibertat, en els seus discerniments, en els seus encerts i errors. Aquesta empatia i descentrament ens fa tenir els germans com a absoluts que ens cal acompanyar i ajudar en els seus processos vitals. Si esdevenim nosaltres i els nostres objectius el centre d'atenció, mancarà aquest plus espiritual i vocacional de descentrament que els intel·lectuals agnòstics detecten.

I és que en aquest servei constant als germans **ens transformem**, ens "meta-noiem", apartem les proteccions socials

i ens relacionem. Com diu Antonio Gala, cal que no fem dels "usuaris socials" els pedestals de les nostres estàtues. La convivència amb les germanes i germans que necessiten ajut ens transforma realment, modifica les nostres seguretats i la nostra manera de viure.... Ens fan el servei que renunciem als nostres narcisismes petits o grans. Ells també ens ajuden a descentrar-nos si ens els prenem seriosament, com a factors de conversió i de camí espiritual. Aquesta és una de les claus d'aquesta experiència espiritual: haver de donar les gràcies a aquells a qui has ajudat, perquè alhora ells també t'han transformat.

Permeteu-me una petita digressió perquè s'entengui el que vull dir. Barcelona va ser una ciutat afortunada cap als anys 1930 perquè va poder gaudir d'un dels més importants teòlegs protestants, pastor d'una església evangèlica al centre de la ciutat, Dietrich Bonhoeffer. Recomano la lectura dels seus escrits, per la profunditat i el despulament de les seves reflexions i teologia. Bonhoeffer va arribar a considerar que, a més del cristianisme creient en la Transcendència, existeix també un cristianisme agnòstic, que no creu en Déu, tampoc no el nega, però que reconeix en el Crist la dignitat de l'ésser humà i lluita per a la defensa d'aquest humanisme.

És en l'àmbit de l'anterior manifestació que puc afirmar que els cristians creients i no creients tenim una facilitat especial en descobrir les necessitats de les persones, el que anomenaríem els "**Cristos trencats**", és a dir, les persones amb necessitat d'ajut. És en ells on hi trobem un espai sagrat de mediació per a la trobada amb Déu i l'altre/a. Aquells "petits" de l'evangeli de Mateu 25 són els Cristos trencats i els seus sofriments s'haurien de convertir en lloc de trobada amb el Misteri i el Sagrat per als professionals de l'acció social, entenent-lo cadascú des de la fe cristiana o des de l'agnosticisme radical.

Potser Pilar Rahola i Xavier Nart intueixen aquests aspectes, però els manquen elements per a racionalitzar-los. Aquí els donem pistes per fer-ho.

Conseqüentment, els qui es dediquin a l'acció social i l'ajuda als altres han de ser persones que estiguin molt centrades i equilibrades i no poden aprofitar l'acció social com a dinàmica de recentrament personal. És una responsabilitat molt important ocupar-se dels temes socials i sempre hem de tenir present les necessitats alienes com a elements bàsics, no pas les necessitats pròpies per a les quals recomanaria espais més terapèutics. Això ens fa arrelar en el compromís amb les nostres responsabilitats, eliminant tota fugida cap a endavant i donant prioritat a l'honestedat personal per a resoldre les dificultats personals de la quotidianitat.

La convivència amb els necessitats d'ajuda que ens transformen, la importància de la supervisió del treball social per part d'una altre/a company/a o d'una junta directiva i el sentir-nos tots cridats a construir globalment un món millor i més just, és el que constituirà una veritable **confraternització i col·laboració comunitària**. Destaco aquest punt col·lectiu per la seva importància social i cristiana. La comunitat manté una superioritat antropològica evolutiva davant de l'individu. La posada en pràctica d'aquesta "realitat" atorga una

major plenitud a un projecte professional d'atenció social.

Simultàniament, **el valor de l'esperança** s'oposa al deixar-nos vèncer per la desolació de la crisi que estem patint i és constitutiu al discurs eminentment positiu cristià, dels drets humans i de la confraternització universal. L'encarnació d'una espiritualitat en temps de crisi és de per si una esperança, perquè valora el present i el futur i concedeix raons per a viure l'experiència humana. Aquest discurs esperançat ha de complementar un acompanyament social i uns processos de discerniment.

Una col·lectivitat humil i esperançada preveu els conflictes personals i socials i és sanadora. La comunitat social educativa és una eina de prevenció de conflictes i de tractament dels conflictes apareguts. **És un camí vers la pau**. Una pau que no és consolació ni tranquil·litat internes inassolibles psicològicament, sinó una coherència en el conflicte i saber viure'l en harmonia interior. És la pau de les Benaurances.

Tots aquests valors de qualitat d'una experiència espiritual, evidentment, no poden ser exclusius de l'acció social. Si els traspassem a d'altres experiències humanes i espirituals (el fet de ser pares, o l'execució d'una altra professió, per exemple) veurem que són comuns i observarem com l'esmentada experiència esdevé de qualitat.

